

Sabatino Scia
NEVER FORGET
HOLODOMOR
Ukraine genocide 1932-1933

HOLODOMOR

UKRAINE GENOCIDE 1932-1933

NEVER FORGET

Ringraziamenti

Ringrazio sentitamente *S.E. Signor Yevhen Perehyin*, Ambasciatore Straordinario e Plenipotenziario d'Ucraina nella Repubblica Italiana, per aver voluto accompagnare le mie opere con le sue parole. Questo per me è un grande onore e lo dedico ai miei figli Daria, Diana e Luigi che mi hanno sempre supportato nella creazione del progetto sull'Holodomor.

Nel 2018 il Console Generale dell'Ucraina a Napoli *Dott. Viktor Hamotskyi* ha generosamente interessato l'allora Ministro della Cultura d'Ucraina, *Yevhen Nyshchuk*, per la donazione permanente delle prime cinque opere che ho realizzato per l'Holodomor. Senza il suo aiuto le mie opere non sarebbero mai giunte a Kyiv e non avrei mai potuto mostrare al popolo ucraino il mio impegno nel ricordare e raccontare questo tragico episodio della loro storia. E' grazie alla sua sensibilità se il mio lavoro ha potuto essere riconosciuto e apprezzato in Italia e in Ucraina, per questo esprimo la mia più profonda gratitudine.

I miei ringraziamenti vanno anche al Ministro Consigliere dell'Ambasciata d'Ucraina in Italia, *Dr. Dmytro Volovnykiv*, che con grande generosità ci ha sostenuto nella realizzazione di questa pubblicazione.

Sabatino Scia

ГОЛОДОМОР

ГЕНОЦИД УКРАЇНЦІВ 1932-1933

NEVER FORGET

Подяка

Щиро дякую панові *Євгену Перелигину*, Надзвичайному і Повноважному Послу України в Італії за те, що погодився зробити передмову до публікації про мої картини. Це для мене велика честь, і я присвячую цю роботу моїм дітям Дарії, Діані та Луїджі, які завжди підтримували мене у процесі створення проєкту щодо Голодомору.

2018 року Генеральний консул України в Неаполі *Віктор Гамоцький* поспривав тому, щоб тодішній міністр культури України *Євген Нищук* ознайомився з моїми творами. І як наслідок такої ініціативи українська сторона отримала в дарунок перших п'ять картин, які я створив на тему Голодомору. Без його допомоги мої картини не могли б потрапити до Києва і я б ніколи не зміг продемонструвати українському народові моїх зусиль з метою нагадати та розповісти про цей трагічний момент їхньої історії. Якщо моя праця була визнана й оцінена в Італії та Україні, то це також завдяки увазі й чутливості пана консула, за що я висловлюю йому глибоку подяку.

Я красно вдячний також *пану Дмитру Воловникову*, Раднику - посланнику Посольства України в Італії, котрий з великим натхненням підтримав нас в реалізації такої публікації.

Сабатіно Шія

PREFAZIONE

a cura di

S.E. Yevhen Perelygin

Ambasciatore d'Ucraina in Italia

ПЕРЕДМОВА

Євгена Перелигіна

Надзвичайного і Повноважного Посла
України в Італії

Il quarto sabato del mese di Novembre di tutti gli anni, in Ucraina e in tutto il mondo, si commemora l'Holodomor, il genocidio degli ucraini del 1932-1933. Questa tragedia, una carestia artificiale provocata dal regime sovietico di Stalin, è la pagina più triste della nostra storia e uno dei crimini su più vasta scala commessi in Europa.

Da alcuni anni in Italia abbiamo promosso diverse attività storico-culturali per far conoscere il genocidio degli ucraini cercando di portare il messaggio all'uditorio italiano. Lo scorso anno, ad esempio, le più importanti televisioni nazionali italiane hanno dedicato ampi servizi televisivi alla storia dell'Holodomor e all'evento da noi organizzato alla Biblioteca Angelica, uno dei luoghi storici della cultura a Roma. Molti giornali hanno dato ampio spazio alla notizia e, per la prima volta, artisti italiani hanno realizzato opere d'arte dedicate all'Holodomor.

Molti intellettuali, storici e giornalisti italiani di primo piano hanno fatto loro importante contributo per questo evento mettendo in luce diversi aspetti storici e politici dell'Holodomor.

Щороку четвертої суботи листопада в Україні та у світі вшановують пам'ять жертв Голодомору, геноциду українців 1932-1933 років. Ця трагедія, а саме штучний голод, спровокований радянським режимом Сталіна, – найсумніша сторінка нашої історії і один з найбільших злочинів, скоєних у Європі.

Протягом останніх років ми організували в Італії різні історично-культурні заходи з метою розповсюдження інформації про геноцид українців, намагаючись таким чином поширити серед італійської аудиторії певний меседж. Наприклад, минулого року провідні італійські телеканали транслювали в ефірі розлогі телесюжети про історію Голодомору та про захід, організований посольством у Бібліотеці Анджеліка (Biblioteca Angelica) – одному з історичних місць Рима. Також чимало друкованих видань присвятили неабияку увагу цій новині, і вперше італійські художники створили мистецькі роботи на тему Голодомору. Багато авторитетних італійських інтелектуалів, істориків та журналістів зробили значний

Traduzione a cura della
Prof.ssa Nataliya Kudryk

Переклад Наталії Кудрик

Fra gli artisti che hanno preso parte a questa importante iniziativa c'era anche Sabatino Scia, che già in passato ha donato alcune sue opere sull'Holodomor al Museo Memoriale di Kyiv.

Vedere come le attività della nostra ambasciata riscontrano l'interesse e la produzione di un artista è per noi motivo di orgoglio. Quest'anno Sabatino Scia presenta un progetto molto più ampio ed articolato, un "libro per immagini" composto di 16 opere inedite sempre dedicate all'Holodomor che vanno ad aggiungersi al primo nucleo di Kyiv.

Mi auguro che queste opere possano essere un omaggio alla memoria di chi ha vissuto il dramma dell'Holodomor, di chi ricorda e conserva la memoria dei propri genitori o nonni, e mi auguro che queste opere, che raccontano tanti episodi dell'Holodomor, siano di stimolo per la conoscenza dei più giovani.

In Italia il tema dell'Holodomor non è un tema astratto, l'Ucraina aveva fama in Italia per essere

внесок для проведення згаданої виставки і конференції, проливаючи світло на політичні й історичні аспекти Голодомору.

Серед митців, які брали участь у цьому важливому заході, був також Сабатіно Шія, котрий раніше вже подарував деякі свої твори про Голодомор Національному музею Голодомору-геноциду в Києві.

Ми пишаємося тим, що така діяльність нашого посольства зацікавила італійського митця. Цього року Сабатіно Шія представляє значно ширший та більш детальний проект «книжку малюнків», до якої увійшли 15 нових робіт на тему Голодомору, які доповнюють першу його колекцію художніх полотен у Києві.

Сподіваюся, що ці роботи будуть вшануванням пам'яті тих, хто пережив драматичні події періоду Голодомору, хто пам'ятає і зберігає спогади своїх батьків, дідів та бабусь. Висловлюю побажання, щоб ці картини-розповіді про

il "granaio d'Europa". Alcuni riferimenti al pane ucraino da parte di illustri personaggi italiani destano particolare interesse. Mi viene in mente l'eroico volo di Gabriele D'Annunzio su Vienna il 9 agosto 1918 quando il poeta e scrittore italiano lanciava volantini in cui invitava i viennesi a non seguire i generali prussiani perché *"la loro vittoria è come il pane dell'Ucraina: si muore aspettandolo"*. Suppongo che in quel periodo storico il pane dall'Ucraina arrivasse in Europa con scarsità perché, dopo la proclamazione di indipendenza della Repubblica Popolare Ucraina il 22 gennaio 1918, l'esercito bolscevico russo iniziò una vasta offensiva che fece finire nel sangue la breve sovranità ucraina dell'epoca.

Furono i diplomatici italiani degli anni '30 ad avere il coraggio di svelare al mondo questi grandi crimini, come fece il Console italiano a Kharkov, Sergio Gradenigo. Egli, tra i primi, raccontò all'Occidente ciò che il comunismo stava causando in Ucraina: l'atroce

різні моменти Голодомору стали стимулом для молодих людей дізнаватися більше про цю трагічну подію.

В Італії тема Голодомору не є абстрактною, Україна була відома в Італії як «житниця Європи». Деякі згадки про український хліб у відомих італійських діячів викликають особливий інтерес. Мені спадає на думку героїчний «Політ над Віднем» Габріеле Д'Аннунціо 9 серпня 1918 року, коли знаний італійський політик, пілот, поет і письменник розкидав листівки, в яких закликав мешканців Відня не слухати пруських генералів, бо *«їхня перемога як хліб України: в очікуванні умираєш»*. Припускаю, що в той історичний період хліб з України до Європи потрапляв у мізерній кількості, бо після проголошення незалежної Української народної республіки 22 січня 1918 року російське більшовицьке військо почало широкий наступ, кривавим наслідком

morte per fame di milioni di contadini ucraini. Chiaramente, il Governo Italiano del tempo, informato dai suoi diplomatici, era al corrente della situazione in Ucraina. Gli studiosi riferiscono episodi emblematici durante la Seconda guerra mondiale. Il Regio Esercito, nei volantini lanciati dagli aerei sull'Ucraina, faceva riferimento ai crimini del regime sovietico contro gli ucraini, in particolare dei "milioni di ucraini" fatti morire da Stalin durante la carestia del 1933, da qui la citazione: "Non bastano i milioni di cittadini fucilati, imprigionati, esiliati?".

якого став кінець короткого періоду тодішньої незалежності України.

У 30-х роках саме італійські дипломати наважилися розкрити світові правду про ці великі злочини, як це зробив італійський консул у Харкові Серджо Граденіго. Він серед перших розповів Заходу про те, що комунізм творив в Україні: морив голодом до жорстокої смерті мільйони українських селян.

Очевидно, тодішній уряд Італії, будучи поінформованим через своїх дипломатів, знав

Negli ultimi tempi sempre di più i rappresentanti della scienza e dell'arte fanno il richiamo al tema dell'Holodomor. I parlamenti di circa trenta Paesi hanno riconosciuto l'Holodomor come genocidio o crimine contro l'umanità. Negli ultimi dieci anni in diversi Paesi del mondo sono state scritte decine di opere scientifiche, romanzi nonché girati diversi film.

Anche in Italia vogliamo far conoscere meglio quanto avvenne in Ucraina nel secondo quarto del Novecento, periodo in cui in Europa in uno scenario fortemente conflittuale si imponevano gli altri tragici genocidi del "secolo breve".

L'Holodomor non può essere una pagina di storia dimenticata, occorre toglierla dall'oblio per indicare all'alternarsi delle generazioni quella lezione di storia che serve a formare la coscienza dei popoli, al fine di riconoscere il male, difendere la pace, rafforzare la solidarietà internazionale e difendere la giustizia e la libertà.

Fotografie: Alexander Wienerberger (1933)
Archivio fotografico del Museo memoriale dell'Holodomor di Kiev

про ситуацію в Україні. Науковці розповідають про символічні епізоди часів Другої світової війни. Королівська італійська армія у листівках, які поширювали з літаків над Україною, згадувала про злочини радянського режиму проти українців, особливо про «мільйони українців», яких Сталін довів до смерті протягом голоду 1933 року, звідки і цитата: «Не достатньо мільйонів розстріляних, ув'язнених, висланих громадян?»

Останнім часом чимдалі частіше представники наукових та мистецьких кіл звертаються до теми Голодомору. Парламенти близько тридцяти країн визнали Голодомор геноцидом або злочином проти людства. Протягом останніх десяти років в різних країнах світу були написані десятки наукових праць, романів та зняті кінофільми.

І в Італії ми прагнемо поширювати інформацію про те, що сталося в Україні на початку ХХ століття, коли в Європі на тлі запеклих конфліктів відбувалися інші трагічні геноциди «короткого століття».

Голодомор не може бути сторінкою забутої історії, необхідно вивести її із забуття, щоб для майбутніх поколінь це стало уроком, який допомагає формувати свідомість народів, щоб розпізнавати зло, захищати мир, зміцнювати міжнародну солідарність і відстоювати справедливість та свободу.

Фотографії: Александер Вінербергер (1933)
Фотоархів Національного музею Голодомору-геноциду в Києві

HOLODOMOR

Ukraine genocide 1932-1933

NEVER FORGET

Sabatino Scia

Progetto a cura di Rosi Fontana

ГОЛОДОМОР

Геноцид українців 1932-1933

NEVER FORGET

Сабатіно Шія

Куратор проекту Розі Фонтана

INTRODUZIONE

Sabatino Scia è uno scrittore e artista italiano che ha dedicato gli ultimi anni del suo lavoro di ricerca all'Holodomor, il genocidio ucraino che ha provocato negli anni '32 e '33 del secolo scorso la morte di 10 milioni di ucraini.

L'Holodomor, una delle pagine più crudeli tra quelle che le politiche dittatoriali del Novecento hanno prodotto è stata per lungo tempo dimenticata, ma anche deliberatamente nascosta e negata.

Testimoni dell'epoca riportano come Stalin rispose con un *"chi mai lo saprà"* ai suoi fedelissimi preoccupati di portare a termine l'ordine del "generalissimo" senza suscitare lo sdegno della comunità internazionale. Tale vile comando decretò una delle morti più atroci della popolazione ucraina che in talune aree raggiunse un numero di decessi inimmaginabili. Intere città e aree rurali furono azzerate dalla politica requisitoria di Stalin volta a piegare alla volontà di Mosca tutti coloro che si opponevano alla legge sulla collettivizzazione. Un popolo intero fu deliberatamente lasciato a morire d'inedia nella più totale disperazione.

ВСТУП

Сабатіно Шія – італійський письменник і художник, який присвятив останні роки своєї роботи дослідженню про Голодомор, геноцид українців, що у 1932-33 роках минулого століття призвів до смерті 10 мільйонів українців.

Голодомор – одна з найбільш жахливих трагедій, спричинених диктаторськими режимами ХХ століття – тривалий час був у забутті, його також умисно приховували і заперечували.

Свідки тих подій розповідають, як Сталін кинув фразу *«хто коли про це дізнається»* у відповідь своїм підопічним, які вагалися виконувати накази «вождя», щоб не викликати обурення міжнародної спільноти. Такий ганебний наказ призвів до жорстокої смерті населення України, де в окремих областях смертельні випадки сягнули неймовірної кількості. Цілі міста і села вимирали внаслідок суворої політики Сталіна, яка мала на меті змусити противників колективізації підкорятися волі Москви. Увесь народ був умисно приречений до голодної смерті на тлі тотального відчаю.

L'atroce esecuzione collettiva perpetrata con la "morte per fame", la carestia imposta, fu un vero e proprio genocidio.

Stalin contro gli ucraini pose in essere fin dal 1917, ai tempi dell'effimera Repubblica popolare ucraina, metodi repressivi contro la classe politica e intellettuale del Paese, che continuò ben oltre gli anni dell'Holodomor. Chiunque avesse condotto una carriera letteraria o artistica indipendente incorreva in sanzioni penali, poteva essere mandato in campi di lavoro e giustiziato.

Secondo Raphael Lemkin, il giurista ebreo polacco che creò il termine "genocidio", l'Ucraina dell'epoca è un "classico esempio" di questo concetto: "fu un caso di genocidio, di distruzione non solo di individui, ma di una cultura e di una nazione".

Finché l'URSS è esistita non è stato possibile scrivere la storia del genocidio degli ucraini, il governo di Mosca ha posto in essere ogni attività per negare e cancellare lo sterminio, alterando documenti e distruggendo gli archivi.

Dal 1991 l'Ucraina è una nazione indipendente, una democrazia molto giovane. Così solo negli ultimi decenni si è potuto realmente dare seguito alle ricerche storiche e alla raccolta delle testimonianze dirette sul dramma vissuto dalla popolazione.

Per questa ragione la letteratura esistente sull'Holodomor è poca e frammentata. Ancora meno, se non quasi inesistenti, sono le espressioni di carattere non documentali o letterarie. L'arte, la cinematografia, lo spettacolo, ovvero tutte quelle espressioni creative e dell'intelletto e della umana sensibilità non hanno ancora espresso a pieno il dramma dell'Holodomor. Il genocidio annientò pure il movimento nazionale ucraino che riemerse soltanto nel 1991 con l'indipendenza.

Жахливе масове убивство як «смерть від голоду» – організований голод – було справжнім геноцидом.

Сталін був налаштований проти українців ще від 1917 року, часів слабкої Української народної республіки: застосовувалися репресивні методи проти політиків та інтелектуалів країни, репресії продовжувалися і після періоду Голодомору. Хто займався незалежною літературною чи іншою мистецькою діяльністю наражався на кримінальні санкції, його могли відправити на примусові роботи до таборів і стратити.

Як вважає Рафаель Лемкін – польський єврей юрист, який запровадив термін «геноцид» – Україна того часу представляла «класичний приклад» радянського геноциду: «це- геноцид, винищення не лише окремих осіб, але й культури і нації».

Допоки існував Радянський Союз, було неможливим писати про історію геноциду українців. Фальсифікуючи документи, знищуючи архіви, уряд у Москві робив усе можливе, щоб заперечувати, спростовувати і не згадувати про винищення людей.

Від 1991 року Україна – незалежна держава, це молода демократія. Таким чином лише останніми десятиліттями з'явилася можливість реально продовжувати історичні дослідження і збирати безпосередні свідчення очевидців про пережите.

З цієї причини літератури про Голодомор небагато. Ще менше, або майже відсутні твори нелітературного або недокументального характеру. Живопис, кінематограф, театр – такі види мистецтва ще не відобразили повною мірою драми Голодомору. Геноцид звів

È necessario, ed è confortante, sapere come l'Università di Harvard abbia istituito nel 2010 l'*Harvard Ukrainian Research Institute*, così come autori del calibro di Anne Applebaum con l'imponente saggio "La grande carestia" hanno portato alla luce documenti secretati e nuove testimonianze su quanto è accaduto. Ma non basta! L'Holodomor deve essere riconosciuto come genocidio in tutti gli stati del mondo. Lo sterminio, deliberato da Stalin deve essere conosciuto da tutti.

IL PROGETTO DI SABATINO SCIA

"Quando lessi per la prima volta storie sull'Holodomor capii immediatamente che dovevo dare il mio contributo".

Quello di Stalin fu un disegno politico agghiacciante: la requisizione di tutto il grano prodotto e di tutti i generi alimentari, compresi gli animali. Nulla fu lasciato affinché le persone potessero nutrirsi. Uomini, donne, bambini, anziani, intere famiglie, furono gettati nel baratro dell'inedia.

Così le testimonianze raccontano dei cadaveri per strada, che nessuno aveva la forza di seppellire; delle sepolture che dovevano essere sorvegliate per evitare episodi di cannibalismo; dei bambini gonfi e scheletrici per la denutrizione; delle famiglie costrette all'esilio e che vivevano di erba e ghiande; della requisizione di ogni bene; di case, coltivazioni e animali bruciati; di lunghe file di affamati per le strade; di scene disumane per le strade di Charkiv, dove si confondevano i vivi e i morti e crescevano continuamente fosse comuni; della deportazione nei gulag di chiunque tentasse di testimoniare lo

нанівець також національний український рух, який відродився лише 1991 року з приходом незалежності.

Важливим стало те, що при Гарвардському університеті 2010 року був створений *Інститут українських студій (Harvard Ukrainian Research Institute)*, таким чином авторитетні автори як Енн Еплбам з ґрунтовною працею «Великий голод» представили секретні документи та нові свідчення про те, що сталося. Але цього не достатньо! Голодомор має бути визнаним актом геноциду у всіх країнах світу. Про масове винищення людей, організоване Сталіним, повинні знати усі.

ПРОЕКТ САБАТИНО ШІІ

«Коли я вперше прочитав розповіді про Голодомор, відразу зрозумів, що повинен зробити свій внесок».

Скоєне Сталіним було жахливим політичним проектом: вилучати увесь врожай зернових, запаси продуктів харчування включно з домашньою худобою. Не залишали нічого з того, чим би люди могли прогодуватися. Чоловіки, жінки, діти, люди похилого віку, цілі родини були кинуті у пекло голоду і недоїдання.

Свідки розповідають про мертві тіла на дорогах, тоді як ніхто вже не міг їх ховати; про могили, за якими слід було наглядати, щоб не допустити випадків канібалізму; про опухлих дітей, шкіра і кістки від голоду; про примусове висилання родини, які жили за травою і жолудями; про вилучення будь-яких статків, будинків;

sterminio in corso.

Tutto questo è poco documentato, le immagini, fra le poche salvate dalla distruzione non hanno bisogno di didascalie, colpiscono il cuore e la mente di chi le guarda.

La totalità dei documenti dell'ex Unione Sovietica non sono consultabili, se rimasti, comunque, sono secretati. Mentre in Ucraina e nel resto del mondo eminentissimi studiosi, fra storici e slavisti, continuano a lavorare per far emergere sempre più i fatti.

Sabatino Scia, nel silenzio del suo studio nell'Isola di Ischia, un luogo di pace nel golfo di Napoli, lontano dall'Ucraina, un paese che neppure conosce ma fortemente colpito da questo dolore che ha attraversato ingiustamente il suo popolo, ha deciso di tradurre in arte ciò che si conosce dell'Holodomor. Per quanto attraversate da colori brillanti e vivaci, le opere che compongono il progetto di Sabatino Scia *“Holodomor. Ukraine genocide 1932-1933. Never Forget”* raccontano con estrema incisività l'angoscia, il dolore e la morte vissuti dal popolo ucraino.

Sabatino Scia sceglie per le sue opere un linguaggio figurativo semplice, quasi naif. Sulla tela trovano posto colori simbolici: il rosso del sacrificio, del sangue, del tormento; il verde a rappresentare una terra ricca e prosperosa, conosciuta come il granaio d'Europa ma che, a causa della follia di Stalin, affama i suoi figli; l'oro dei campi di grano che si contrappone alla desolazione della terra che ora è spoglia, nera, bruciata; il marrone contrapposto ai rossi del fuoco e delle fiamme che trasformano gli alberi in nudi spettri; e poi quei viola, fucsia, azzurri, blu, rosa, che generano un'immagine inusuale, perfino straniante, ma che racconta il dramma

pro випалені городи і домашню худобу; про довжелезні черги голодних людей на вулицях; про жахливі сцени на дорогах Харкова, коли не можна було розібрати, де живі, а де мертві, і постійно збільшувалися масові поховання; про депортацію до таборів ГУЛАГу будь-кого, хто бодай пробував розповідати про тодішнє винищення народу.

Про все це зберіглося мало документів, фотографій, але небагато світлин, які вдалося врятувати від знищення, не потребують підписів, бо лише споглядаючи їх, вони вражають серце й розум.

Усі документи з колишнього Радянського Союзу недоступні, а ті, що лишилися, однак засекречені. Тим часом в Україні та в решті країн світу видатні науковці, історики і славісти продовжують працювати над відкриттям нових фактів про трагедію.

Сабатіно Шія працює у своїй тихій майстерні на острові Іскія, що в затишній затоці Неаполя. Це далеко від України, про яку він майже нічого не знає. Але його вразило горе, яке випало на долю українського народу, і художник вирішив відтворити у мистецтві те, що знає про Голодомор.

Через яскраві живі кольори картини, що увійшли до проекту Сабатіно Шіа *«Голодомор. Геноцид українців 1932-1933. Never forget»*, дуже переконливо розповідають про горе, біль та смерть, які пережив український народ.

Сабатіно Шія обирає для своїх робіт просту образну мову, майже примітивну. На полотнах знайшлося місце для символічних кольорів: червоний – символізує жертву, кров та страждання; зелений – багату і родючу

attraverso una visione cromatica quasi violenta, certamente irreali. Questo acceso cromatismo che Sabatino Scia regala all'osservatore vuole sottolineare quelle infinite e crude stratificazioni del dramma nascosto, ma è anche un omaggio a chi è stato sacrificato sull'altare dell'Holodomor.

Attraverso le forme, le figure e i simboli, Sabatino Scia imprime sulla tela un linguaggio esplicativo impattante e simbolico: corpi scheletrici, volti trasformati in maschere di morte, bocche aperte alla disperazione e alla fame che ricordano “L'urlo” di Edward Munch e riconducono al vissuto delle vittime dell'Holodomor, alienate dalla privazione. E poi mucche rosse con la palla al piede, ostaggio di una folle politica; mucche e animali verdi divenuti spettri di una terra simbolo di ricchezza e prosperità obbligata alla miseria; serpenti rossi come demoni, e come demoni senza alcuna pietà e simboli stessi del tradimento.

Sabatino Scia introduce, inoltre, nei suoi dipinti, immagini elaborate quali il Cristo verde, simbolo delle campagne violate e ai cui piedi della croce gemono i contadini affamati, propone anche una nuova visione della bambina con le spighe di grano simbolo del Museo Memorial dell'Holodomor di Kyiv, che Sabatino Scia immagina nell'angoscia della fame e circondata dal demone di Stalin.

L'artista e lo scrittore sono un tutt'uno in questo progetto dedicato all'Holodomor. Il nucleo di opere di cui è composto si traduce idealmente in altrettanti capitoli di questa storia, capitoli che dipanano il racconto per immagini, e che vogliono sopperire anche alla mancanza di espressione visiva sul tema dovuta, anche questa, ad una politica proibizionista e negazionista.

E' il tempo di conoscere, il tempo di guardare,

землю, відому колись житницю Європи, але через безумство Сталіна ця земля заморила голодом своїх дітей; золото зернових угідь протиставляється розореній чорній, випаленій землі; коричневий – контрастує з червоним вогнем та полум'ям, яке перетворює дерева на голі привиди; і також фіолетовий, яскраво-рожевий, блакитний, синій, рожевий, що створюють незвичайну картину, щось схоже навіть на відчуження, але повнота драми передається через кольорове, майже жорстоке, зображення однозначно нереальної картини. Ці яскраві кольори, які Сабатіно Шія пропонує глядачеві, покликані наголосити на безкінечних і суворих нашаруваннях прихованої трагедії, але це також і вшанування тих, хто став жертвою Голодомору.

За допомогою форм, постатей і знаків полотна Сабатіно Шіа промовляють сильною символічною мовою: тіла-скелети, обличчя у вигляді смертельних масок, розкриті роти від відчаю і голоду, що нагадує «Крик» Едварда Мунка, знову повертають до того, що пережили жертви Голодомору. Також бачимо червоних корів у кайданах на ногах як заручниць божевільної політики; корови і зелені тварини, що стали привидами на землі, яка була символом багатства і родючості, але примушена до бідності; червоні змії як злі духи і як ті ж демони без краплі жалю – це символи зради.

Поza тим, у своїх картинах Сабатіно Шія представляє витончені зображення, зокрема зеленого Христа як символ зруйнованих сіл, а біля підніжжя його розп'яття – голодні селяни. Художник пропонує також новий погляд на дівчинку з колосками в руках – символ

osservare, sapere, ed è soprattutto il tempo per non dimenticare. “Never forget” recita il titolo del progetto di Sabatino Scia, una pagina di storia scritta con pennelli e colori, vivida come una ferita ancora aperta. Così come è l’Holodomor per il popolo ucraino.

LA DONAZIONE

Sabatino Scia è l’unico artista al mondo che, oltre ad essersi concentrato sull’argomento al punto di creare una vera e propria serie completa di opere sull’Holodomor, ha deciso di donarle tutte al Museo Memoriale di Kyiv.

Grazie all’imprescindibile supporto del *Dott. Viktor Hamotskyi*, Console Generale dell’Ucraina a Napoli, il 18 settembre 2018, cinque opere di Sabatino Scia sono entrate a far parte della collezione permanente del Museo a Kyiv. Oggi, altre 16 opere, delle 50 totali che compongono l’intero progetto, qui di seguito raffigurate e commentate, possono entrare a far parte della collezione, arricchendo il percorso espositivo con le cinque opere già donate, per commemorare perennemente l’Holodomor.

Il progetto di Sabatino Scia, che predilige le immagini alle parole, vuole essere uno stimolo importante alla conoscenza del genocidio ucraino. Le opere che compongono questo “libro per immagini” nascono già come atto donativo, come gesto risarcitorio e generoso ad un popolo che ha vissuto un grande dramma e che, ancora oggi, fatica a far riconoscere. Di questo orribile sterminio la storia è ormai scritta ma non è conosciuta e non è nella coscienza dei molti. Così, lavorare nella direzione di smuovere le

Національного музею Голодомору-геноциду в Києві – яку Сабатіно Шія уявляє у муках від голоду та оточену злим духом Сталіна.

Митець і письменник виступають як одне ціле у цьому художньому проекті, присвяченому Голодомору. Добірка робіт досконало передає епізоди цієї історії, розповідь йде через зображення, і це робиться з метою надолужити брак візуального відтворення теми, що також було пов’язано з політикою заперечення цього факту.

Настав час пізнавати, час розглядати, спостерігати, вивчати і передусім – час не забувати. «*Never forget. Не забувати ніколи*» – таку назву має проект Сабатіно Шії. Це сторінка історії, написана пензлями і кольорами, вона постає живою ніби ще відкрита рана, так само як Голодомор для українського народу.

ДАРУНОК

Сабатіно Шія – єдиний митець у світі, який, окрім вивчення теми, створив справжню і цілісну серію художніх робіт про Голодомор, та ще й вирішив подарувати ці картини Національному музею Голодомору-геноциду в Києві.

Завдяки великій підтримці пана Віктора Гамоцького, Генерального консула України в Неаполі, 18 вересня 2018 року п’ять робіт Сабатіно Шії стали частиною колекції Музею в Києві. Сьогодні ще 16 картин, а в проекті їх всього 50, представлені та описані нижче можуть стати надбанням Національного музею Голодомору-геноциду. Вони збагатять

coscienze e fissare attraverso le immagini il dolore degli ucraini è il contributo che “*Holodomor. Ukraine genocide 1932-1933. Never Forget*” vuole dare.

“*Mi auguro che negli anni a venire molti altri scrittori e artisti raccontino l’Holodomor. Aggiungere al lavoro degli storici e dei saggisti le visioni e le emozioni che un artista può ricreare su un tema così delicato e sensibile contribuirebbe a rendere giustizia ai dieci milioni di innocenti che soffrirono e morirono per la volontà di un folle. Non soltanto gli ucraini debbono ricordare e premere affinché pagine di storia come queste non si ripetano mai più, ma ogni essere umano, in qualsiasi parte del mondo deve conoscere questa storia. Tutti noi dobbiamo essere consapevoli del fatto che questo è stato un genocidio, per questa ragione non dobbiamo mai dimenticare ciò che è accaduto.*”

Questo dichiara Sabatino Scia.

його експозиційну частину разом з п’ятьма картинами, подарованими раніше, з метою вшановувати постійно пам’ять про Великий голод.

Проект Сабатіно Шії, який надає перевагу зображенням, а не словам, покликаний стати важливим поштовхом для пізнання геноциду українців. Роботи, які увійшли до «книжки малюнків», були створені як подарунок, як щедрий і благодійний жест народові, котрий пережив велике горе, і котрий ще й досі долає труднощі для його визнання. Історія про жахливе масове винищення нації вже написана, але багатьом вона ще досі невідома і багатьма неусвідомлена. У зв’язку з цим проект «*Голодомор. Геноцид українців 1932-1933. Never forget*» покликаний зробити свою справу з метою будити свідомість і через картини закарбовувати біль українців.

«*Я сподіваюся, що з роками інші письменники та митці розкажуть про Голодомор. Якщо до праць науковців та публіцистів додати зображення та емоції творчої людини на таку чутливу тему, це допоможе відновити справедливість стосовно 10 мільйонів невинних, які страждали і вмирали з волі одного безумця. Не лише українці повинні пам’ятати і робити все для того, щоб подібні випадки в історії не траплялися, але кожна людина у будь-якій країні світу повинна знати про цю історію. Усі ми повинні бути свідомими того, що це був геноцид, тому ми ніколи не повинні забувати про те, що сталося*», - говорить Сабатіно Шія.

LE NUOVE OPERE

Sono sedici le nuove opere portate a termine da Sabatino Scia per la donazione all'Ucraina. Qui di seguito sono raffigurate e catalogate. Come già specificato, quella di Sabatino Scia è una pittura di denuncia, dunque le opere entrano nel tema per raccontare episodi accaduti. In taluni casi pongono, invece, in primo piano, l'immagine che l'artista ha creato per raccontare la storia secondo una sua visione.

НОВІ КАРТИНИ

16 нових картин Сабатіно Шії створені з метою подарувати їх Україні. Вони перелічені і представлені нижче.

Як уже було зазначено, твори Сабатіно Шії є викривальними: картини розкривають тематику страшних епізодів, які відбулися в минулому. Але у деяких випадках на перший план виходить образ художника Шії, щоб розповісти історію зі своєї точки зору.

Genocidio nascosto

cm 100 x 60

E' il giardino dei libri proibiti, delle denunce, racconta come dell'Holodomor sono stati trovati pochi scritti, perché la maggior parte sono stati fatti sparire.

Прихований геноцид

cm 100 x 60

Це сад заборонених книжок, викривальних розповідей, йдеться про нечисленні письмові свідчення про Голодомор, адже більшість документів були знищені.

La morte e la natura

cm 100 x 70

La natura si ribella, l'opera racconta l'episodio della sepoltura di un giovane. Si narra che le famiglie erano costrette a vegliare le sepolture per giorni affinché i morti non venissero disseppelliti causando fenomeni di cannibalismo.

Смерть і природа

cm 100 x 70

Повстала природа, картина відображає епізод поховання юнака. Розповідають, що сім'ї були змушені наглядати за могилами, щоб мертвих не відкопували, бо траплялися випадки канібалізму.

Bosco bruciato. Bosco violentato. Uomini violentati.

cm 120 x 60

Nella più totale disperazione i contadini, quando tutto era perduto, bruciavano i boschi come gesto estremo di ribellione.

Випалений ліс. Зруйнований ліс. Замучені люди.

cm 120 x 60

Коли вже все було втрачене, селяни у повному відчаї палили ліси на вияв останнього протесту.

Kulaki. I treni della morte. Siberia. Molotov, Stalin, Kaganovic.

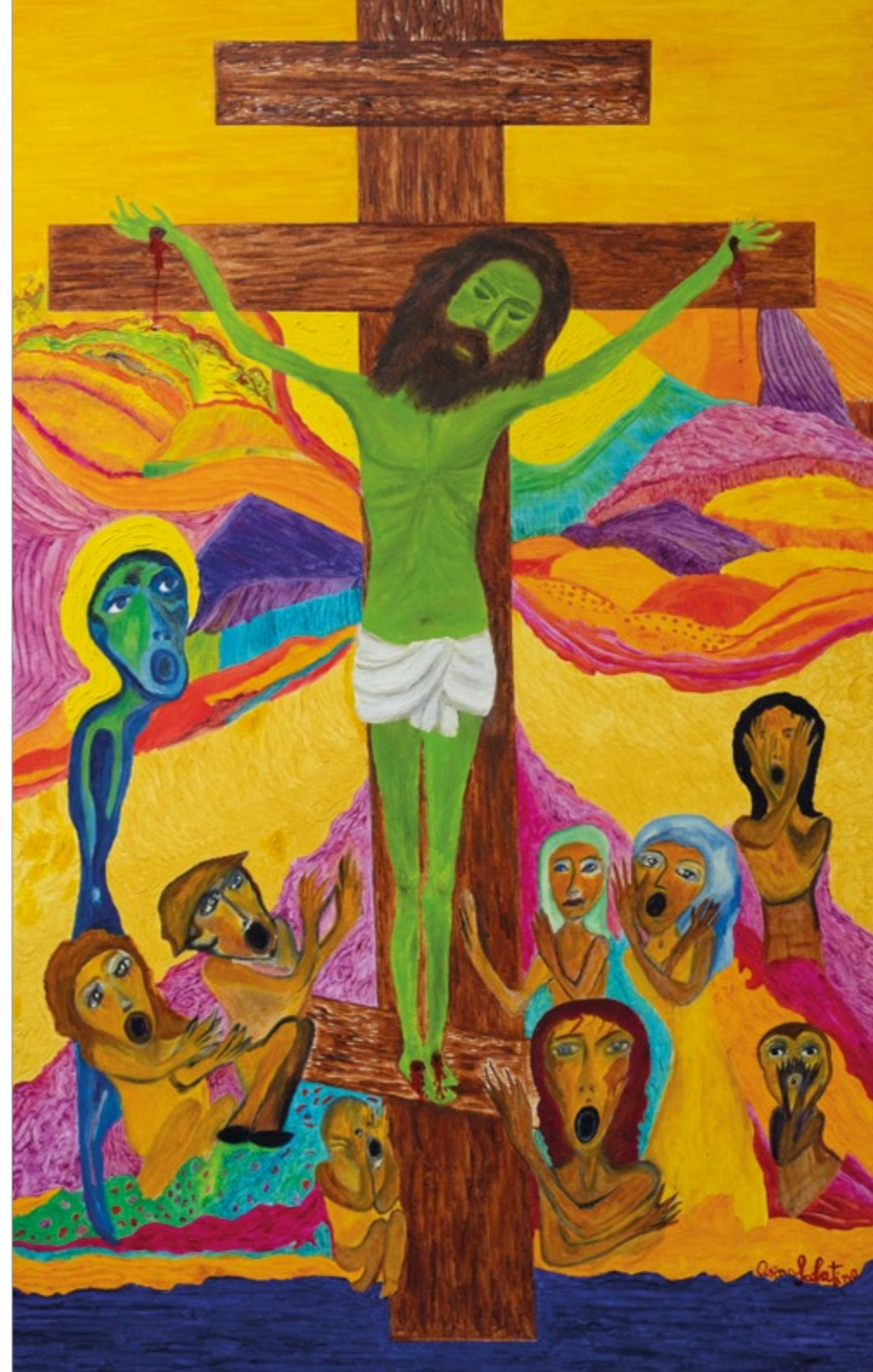
cm 100 x 60

Dipinto con la figlia Diana, l'opera racconta di Kaganovic, un ucraino traditore, e dei treni che portavano i Kulaki in Siberia a morire di congelamento.

Куркулі. Потяги смерті. Сибір. Молотов, Сталін, Каганович.

cm 100 x 60

Намальовано з дочкою Діаною, картина оповідає про Кагановича, українського зрадника, і про потяги, якими вивозили куркулів до Сибіру, щоб там умирали на морозі.

Il Cristo Verde. Il Cristo delle Campagne Violate. Il Cristo dei Contadini affamati.

cm 65 x 100

Il cristo verde è un'interpretazione di Sabatino Scia, è la natura violata delle campagne, è quella natura che Dio ha donato e che l'uomo ha messo in croce, ai cui piedi si addensa lo strazio del popolo nel vedere violato dalla crudeltà dell'uomo il disegno di Dio fatto di vita e prosperità. Quest'opera è già stata usata dal Museo Memoriale dell'Holodomor per la commemorazione del 2018.

Зелений Христос. Христос зруйнованих сіл. Христос голодних селян.

cm 65 x 100

Зелений Христос – це інтерпретація Сабатіно Шії понівечених сільських краєвидів, це та природа, яку Бог подарував, а людина її розір'яла. Біля підніжжя цього розір'яття сконцентроване страждання людей, котрі бачать зруйноване людською жорстокістю творіння Бога, створене для життя та процвітання. Ця робота вже була на експозиції у Національному музеї Голодомор-геноциду з нагоди пам'ятних заходів 2018 року.

Dictator Yoseph Stalin genocida

cm 140 x 100

Quando morì Stalin nella calca di coloro che si recarono a vedere il catafalco ci furono 1.800 morti. Così si dice che seminò morte anche da cadavere. Nessuno all'epoca, o pochi, capivano chi era Stalin, men che meno si sapeva del genocidio da lui voluto. Anche in Italia non era ben chiara la natura del dittatore, è sconcertante sapere che anche a Napoli, la città di nascita di Sabatino Scia, le persone piangevano per strada per la morte del tiranno sovietico.

Диктатор Йосип Сталін - організатор

геноциду - cm 140 x 100

Коли помер Сталін, у натовпі, який зібрався побачити катафалк з його труною, загинули 1.800 людей, тому кажуть, що він сів смерть навіть будучи мертвим. У ті часи лише лічені особи розуміли, ким був Сталін, ще менше знали про геноцид, спровокований ним. В Італії постать диктатора також була мало зрозумілою. Як не дивно, але навіть у Неаполі, рідному місті Сабатіно Шії, люди плакали на вулицях після смерті радянського тирана.

Le mucche rosse

cm 60 x 50

Le mucche di Sabatino Scia sono emblematiche: sono mucche rosse di regime con la palla al piede. L'elemento simbolico, catena e palla decretano la prigionia di un animale che nella norma vive libero, racconta del sacrificio che ricadde anche sugli animali e utilizza questa metafora per ricordarci altresì della privazione della libertà di vivere degli uomini. Sono rosse queste mucche, come il simbolo del comunismo e, al contempo, del sacrificio.

Червоні корови

cm 60 x 50

Корови Сабатіно Шії – символічні: це червоні корови режиму в кайданах. Символічні елементи – ланцюг і шар у вигляді гирі на нозі – вказують на своєрідне ув'язнення тварини, яка зазвичай живе на волі, йдеться про скруту й муки, від яких потерпає худоба. Художник використовує цю метафору, щоб нагадати також про обмеження свободи людей часів режиму. Червоні корови як символ комунізму, та водночас – страждання і жертви.

Villaggio accerchiato dai serpenti rossi

cm 100 x 70

I serpenti, che rappresentano le guardie rosse, si insinuano fra gli uomini e accerchiandoli li condannano al sacrificio. Le bocche sono aperte, e la disperazione appare in queste figure ammassate, quasi a ricordare il dolore collettivo e le fosse comuni. Solo un cromatismo acceso e vivace regala all'opera un contrasto netto con la scena raffigurata. L'artista ha voluto mitigare con il colore il dramma del genocidio, ma al contempo ha voluto mettere in evidenza, tramite le ampie campiture di colori accesi e vivacissimi, una scena che non può e non deve passare inosservata.

Село в оточенні червоних гадюк

cm 100 x 70

Змії, які символізують червоногвардійців, проникають поміж людей і оточивши їх, прирікають населення стати жертвами. Розкриті роти, розпач проглядається у цьому скупченні людей, це ніби нагадує про спільний біль та масові поховання. Живі та яскраві кольори підкреслюють сильний контраст картини із зображеною сценою. Художник мав на меті за допомогою кольору трохи пом'якшити драму геноциду, та водночас через широке яскраво розфарбоване тло він підкреслює, що така сцена не може і не повинна бути непоміченою.

Bosco bruciato. Disperazione. Supplizio. Ignobile fine dei fratelli Kulaki.

cm 140 x 90

Stalin volle far apparire i Kulaki come traditori che si rifiutavano di dare il cibo. Mise abilmente poveri contro poveri e il risultato fu la più triste tragedia fra uomini della stessa nazione. Il bosco di Sabatino è grigio come la cenere, al suo interno brucia tutto: gli animali, gli attrezzi per l'agricoltura, gli alberi e con loro la vita stessa è bruciata.

Випалений ліс. Розпач. Страждання. Нищівний кінець братів Куркулів.

cm 140 x 90

Сталін намагався зробити з куркулів зрадників, які відмовлялися здавати продовольство. Він хитро налаштував бідних проти бідних, і як наслідок сталася найсумніша трагедія між людьми однієї і тієї ж національності. Ліс у Сабатіно сірий як попіл, всередині все горить: тварини, сільськогосподарські знаряддя праці, дерева, а разом з цим усім бачимо вигорілим саме життя.

Morire di Fame e senza Dio

cm 70 x 120

L'idea di Sabatino è che gli ucraini furono costretti a morire di fame ma anche senza il conforto di Dio. Non è un fatto contestuale e strettamente legato all'Holodomor ma, come gli storici raccontano, Stalin, giunto al potere nel 1917 mise fuori legge le religioni perché riteneva, come Marx, che fossero un'illusione creata dall'uomo per evadere la realtà, il cosiddetto "oppio dei popoli". I soviet arrestarono, deportarono e processarono i religiosi che si opponevano all'indirizzo di regime che chiuse e distrusse chiese, ne sequestrò i tesori e destinò ad altri usi gli edifici confiscati. Il caso più sconcertante fu la distruzione della cattedrale di Cristo Salvatore a Mosca che, il 5 dicembre 1931, su ordine del ministro di Stalin, Lazar Kaganovich, fu fatta saltare in aria. In quest'opera di Sabatino Scia troviamo un'immagine emblematica dell'Holodomor, la bambina con le spighe di grano il cui monumento è diventato il simbolo del Museo Memoriale dell'Holodomor. Come per le altre opere la figura, centrale e sofferente, è circondata da quei serpenti che simboleggiano il tradimento e il comunismo. In alto nella scena ritorna il Cristo verde sulla croce, nell'atto del sacrificio. La scena è toccante e il messaggio dell'artista "morire di fame e senza Dio", pur se non contestuale o direttamente riconducibile come fatto storico, quasi certamente racconta dei tanti ucraini che, condannati ingiustamente alla morte per fame, si saranno domandati perché il disegno immorale dell'uomo aveva prevalso sulla bontà divina.

Померти від Голоду і без Бога

cm 70 x 120

Ідея Сабатіно Шії у тому, що українці були приречені помирати від голоду і при цьому ще й без Божої ласки. Цей факт не пов'язаний напряму з Голодомором, але за даними істориків, Сталін, прийшовши до влади 1917 року, оголосив релігію поза законом, бо як і Маркс був переконаний, що то ілюзія, створена людиною для відсторонення від реального життя, так званий «опіум народу». Совети арештовували, депортували і судили духовних осіб, які не підкорялися вказівкам режиму, котрий закривав і знищував церкви, викрадав церковні скарби і використовував у своїх цілях вилучені будівлі. Найбільш кричущим фактом стала руйнація храму Христа Спасителя у Москві: 5 грудня 1931 року за наказом міністра Сталіна, Лазара Кагановича, храм підірвали. На цьому полотні Сабатіно Шії бачимо символічне зображення Голодомору, дівчинку з колосками зерна, монумент якої став символом Національного музею Голодомору-геноциду в Києві. Як і на інших картинах, центральна і страждальна постать оточена зміями, які символізують зраду і комунізм. Вгорі на полотні знову з'являється розп'ятий Зелений Христос – акт жертви. Картина вражає, і художник передає сцену «вмерти від голоду і без Бога». Хай це і не прямо стосується історичного факту, та майже переконливо оповідає про багатьох українців, несправедливо приречених до голодної смерті, які, певно, запитували себе: чому аморальна поведінка людини переважила Божу ласку.

Davvero i Kolchoz era cosi!

cm 180 x 110

I commissari governativi e gli operai del regime che gestivano i kolkoz, - luoghi dove si dovevano depositare raccolto, animali e attrezzi per l'agricoltura - avevano potere di vita o di morte sulle persone, da loro dipendeva la sopravvivenza. E mentre Stalin chiedeva che venissero annientati i kulaki, viveva la peggiore delle attitudini dell'uomo, la prepotenza sulle persone più deboli. E così si racconta che le donne, per poter mangiare venivano sottoposte all'umiliazione della violenza sessuale. Le mucche portano nel loro corpo topi, lupi e volpi. Sabatino Scia in quest'opera ha voluto rappresentare la corruzione dei funzionari-parassiti che gestivano i kolchoz.

Насправді Колгоспи були такими!

cm 180 x 110

Урядові комісари і виконавці примх режиму, які керували колгоспами – місцями, де зберігати врожай, тварин та агропромислові знаряддя – мали владу над життям і смертю людей, від них залежало виживання народу. І коли Сталін вимагав винищення куркулів, проявлялася найгірша з характеристик людини – влада сильнішого над слабшим. Розповідають, щоб бодай щось поїсти, жінкам доводилося потерпати від приниження і сексуального насильства. У корів всередині черева бачимо мишей, вовків та лисиць. Сабатіно Шія цим твором хотів показати корупцію функціонерів-паразитів, які керували колгоспами.

E un giorno tutto-tutto improvvisamente divenne Rosso

cm 120 x 70

Il rosso imbratta "malamente" tutta la Terra. Malamente nel linguaggio di Sabatino Scia sta a significare che ciò che viene fatto è fatto con dolo, "malamente" è una colpa grave, un'ingiustizia. Il giorno che tutto divenne improvvisamente rosso è il giorno del sacrificio, dove anche la terra si è macchiata di sangue innocente. L'opera, quasi un monocromo, mette in trasparenza le figure di uomini e animali incatenati e immersi in uno spazio inesistente e surreale, una sorta di cortina rossa.

Одного дня все-все несподівано стало Червоним

cm 120 x 70

Червоне заповнює зухвало «malamente» усю Землю. Malamente мовою художника Сабатіно Шії означає те, що зазвичай робиться умисно зі злим наміром, «malamente» – це велика провина, несправедливість. День, коли все стає несподівано червоним – це день жертв, коли навіть земля заплямована невинною кров'ю. Майже монохромна (однобарвна) картина відображає постаті людей і тварин у кайданах, які з'явилися у неіснуючому, сюрреальному просторі, така своєрідна червона завіса.

Albero di natale comunista

cm 110 x 180

L'albero di Natale fu vietato nel '35, l'Holodomor era finito ma i Kulaki erano ancora nei campi di concentramento. Il potere aveva attaccato qualsiasi simbolo, l'albero di Natale, epurato da tutti i suoi simboli religiosi divenne l'albero di Capodanno, e i decori erano i simboli del potere e del regime, come la stella dell'armata rossa. Anche i decori dell'albero erano propaganda, così come in questo dipinto ci dimostra Sabatino Scia che pone l'accento sul Natale violentato, strumentalizzato e addobbato con i simboli della guerra e della violenza.

Комуністична Різдвяна ялинка

cm 110 x 180

Різдвяна ялинка була заборонена 1935 року, Голодомору вже не було, але колишні заможні селяни (куркулі) ще залишалися у трудових таборах. Влада забороняла будь-які символи, і Різдвяну ялинку, вилучивши з релігійних символів, назвали Новорічною ялинкою, а прикрасами стали символи комуністичного режиму, наприклад червоноармійська зірка. Навіть ялинкові прикраси були пропагандою, як на цьому полотні демонструє Сабатіно Шія, котрий акцентує увагу на зруйнованому, струменталізованому Різдві, прикрашеному символами війни і насильства.

Il falco dittatore

cm 70 x 120

Joseph Stalin è raffigurato come falco e con un enorme naso aquilino. Il "generalissimo" è il predatore, una macchina da guerra che si nutre delle sue vittime. Ma il risultato di questo ritratto, volutamente irriverente, è di ricondurre questa figura in uno spazio caricaturale. Qui Stalin assume figurativamente una nuova sembianza e perde ogni traccia di potere, è una figura carnevalesca, è il despota ricollocato in uno spazio più meritato, non più il condottiero ma il Pulcinella. Con quest'opera Sabatino Scia ritrae mirabilmente Stalin e lo riconduce alla cultura napoletana tramite quel naso adunco che è al tempo falco e maschera del carnevale napoletano.

Диктатор-яструб

cm 70 x 120

Йосип Сталін зображений у вигляді яструба з великим орлиним носом. «Вождь» - хижак, машина війни, яка живиться своїми жертвами. Але мета цього своєрідного, умисно образливого портрету, – зробити намальовану фігуру карикатурою. Тут Сталін постає в новому образі і втрачає будь-яку владу. Це такий карнавальний персонаж, деспот у середовищі, де йому і належить бути, він уже не вождь-керівник, а Пульчінелла (італійський комедійний персонаж). Цією роботою Сабатіно Шія чудово зображує Сталіна і пов'язує його з неаполітанською культурою: з таким крючкватим носом диктатор одночасно постає яструбом і неаполітанською карнавальною маскою.

L'albero della speranza

cm 140 x 100

Per quanto violenti e prevaricatori, gli uomini non vincono mai sulla natura. In quest'opera, *L'albero della speranza*, Sabatino Scia utilizza una tavolozza molto accesa e mette al centro un albero composto da molti colori, colori accesi e solari che sembrano irradiarsi dalla terra entro cui affonda le sue radici. L'albero e la terra sono una cosa sola, anche nella similitudine cromatica che caratterizza l'opera. La terra è sempre generosa e a dispetto dell'uomo che l'ha bruciata e ferita torna sempre forte e rigogliosa. L'Ucraina non dimenticherà i boschi bruciati, la fame e il dolore, ma quella stessa natura che è stata ferita e calpestata è il simbolo stesso della sua rinascita.

Дерево надії

cm 140 x 100

Якими б не були жорстокими і владними, люди ніколи не можуть побороти природу. На цій картині *Дерево надії* Сабатіно Шія використовує дуже яскраву палітру і розміщує в центрі дерево різних кольорів, відтінки дуже яскраві і сонячні, здається ніби коріння світить своїм промінням з-під землі. Дерево і земля – це одне ціле. Навіть у кольоровому поєднанні, яке характеризує цю роботу, Земля завжди – щедра, і не зважаючи на людину, яка її спалила і поранила, вона знову стає родючою і квітучою. Україна не забуде випалені ліси, голод і горе, але та сама природа, яка була пошкоджена, є символом її ж відродження.

Il rosso della dittatura divorò i sacri colori della libertà

cm 140 x 100

In quest'opera che chiude la raccolta Sabatino Scia ha voluto eliminare ogni figura, lasciando ai soli colori, protagonisti comunque in tutte le opere, il messaggio composto sulla tela: un mare rosso invade e divide ogni cosa e copre gli altri colori cancellandoli con forza. L'opera, dallo spessore materico è fortemente simbolica, il rosso interviene nuovamente come simbolo di sacrificio ma anche come colore che caratterizza il simbolo e la corrente comunista. Il fascio di colori è altrettanto simbolico, con il verde e l'azzurro che rappresentano il raccolto e il cielo e il giallo le spighe di grano. Tutto è devastato dalla furia di questo rosso che scorre come a voler lacerare la tela.

Червоний колір диктатури знищив святі кольори свободи

cm 140 x 100

На цій картині, яка завершує колекцію, Сабатіно Шія не хотів зображувати постатей, залишивши місце лише кольорам, власне, вони і є головними героями усіх його робіт. Послання твору наступне: червоне море заповнює і розділяє усе, червоний покриває усі інші кольори, знищуючи їх силою. Ця робота надзвичайно символічна, з'являється знову червоний як символ жертви і також колір-символ комуністичної ідеології. Скупчення кольорів також алегоричне: зелений та блакитний символізують зібраний врожай і небо, жовтий – зернове колосся. На картині усе понівечене гнівом цього червоного, що заповнює полотно, ніби хоче його розірвати.

INDICE

- 3 PREFERENZA
S.E. Yevhen Perelygin

- 9 HOLODOMOR - NEVER FORGET
Rosi Fontana

- 16 NUOVE OPERE
- 17 Genocidio nascosto
- 18 La morte e la natura
- 19 Bosco bruciato. Bosco violentato.
Uomini violentati.
- 20 Kulaki. I treni della morte. Siberia.
Molotov, Stalin, Kaganovic.
- 21 Il Cristo Verde. Il Cristo delle Campagne
Violate. Il Cristo dei Contadini affamati.
- 22 Dictator Yoseph Stalin genocida
- 23 Le mucche rosse
- 24 Villaggio accerchiato dai serpenti rossi
- 25 Bosco bruciato. Disperazione. Supplizio.
Ignobile fine dei fratelli Kulaki.
- 26 Morire di Fame e senza Dio
- 28 Davvero i Kolchoz era così!
- 29 E un giorno tutto-tutto improvvisamente
divenne Rosso
- 30 Albero di natale comunista
- 31 Il falco dittatore
- 32 L'albero della speranza
- 33 Il rosso della dittatura divorò i sacri
colori della libertà

ЗМІСТ

- 3 ПЕРЕДМОВА
Євгена Перелигіна

- 9 ГОЛОДОМОР - NEVER FORGET
Розі Фонтана

- 16 НОВІ КАРТИНИ
- 17 Прихований геноцид
- 18 Смерть і природа
- 19 Випалений ліс. Зруйнований ліс.
Замучені люди.
- 20 Куркулі. Потяги смерті. Сибір.
Молотов, Сталін, Каганович.
- 21 Зелений Христос. Христос зруйнованих
сіл. Христос голодних селян.
- 22 Диктатор Йосип Сталін – організатор геноциду
- 23 Червоні корови
- 24 Село в оточенні червоних гадюк
- 25 Випалений ліс. Розпач. Стаждання.
Нищівний кінець братів Куркулів.
- 26 Померти від голоду і без Бога
- 28 Насправді Колгоспи були такими!
- 29 Одного дня все-все несподівано стало
Червоним
- 30 Комуністична Різдвяна ялинка
- 31 Диктатор-яструб
- 32 Дерево надії
- 33 Червоний колір диктатури знищив святі
кольори свободи

Progetto scientifico ed editoriale
a cura di Rosi Fontana

Progetto grafico e impaginazione
Massimiliano Poggioni

Traduzioni
Nataliya Kudryk

Immagini fotografiche
Alexander Wienerberger (pagine 4, 5, 6)
Archivio fotografico del Museo memoriale dell'Holodomor di Kiev
Sabatino Scia (tutte le opere)

Stampato in Italia nel mese di Novembre 2019
da Tipografia Giostrelli (Perugia)

Tutti i diritti riservati © Rosi Fontana, © Sabatino Scia
Nessuna parte di questo libro può essere riprodotta o trasmessa
in nessuna forma e con nessun mezzo (elettronico, meccanico o altro)
senza l'autorizzazione dei proprietari dei diritti e dell'autore.

Дослідницький та видавничий проект
Розі Фонтани

Графіка та оформлення
Массиміліано Поджоні

Переклад
Наталії Кудрик

Фотографії
Александра Вінербергера (стор. 4, 5, 6)
Фотоархів Національного музею Голодомору-геноциду в Києві
Сабатіно Шія (усі художні роботи)

Надруковано в Італії у листопаді 2019 року
Типографія Giostrelli (Перуджа)

Усі права застережені Розі Фонтани, Сабатіно Шія
Жодну з частин даного видання не можна відтворювати або
копіювати у будь-якій формі і за допомогою будь-якого засобу
(електронного, механічного чи іншого) без дозволу власників
авторського права або самого автора

*“Quando lessi per la prima volta storie
sull’Holodomor capii immediatamente
che dovevo dare il mio contributo”*

Sabatino Scia

*«Коли я вперше прочитав розповіді
про Голодомор, відразу зрозумів,
що повинен зробити свій внесок»*

Сабатіно Шія

